

Z HISTORII NAJBLIŻSZEJ OKOLICY

CZY WIESZ...

Opole już w średniowieczu było osadą. Przechodził przez nią lokalny szlak komunikacyjny wzdłuż rzeki Zielawy, jako odnoga głównego traku handlowego, zwanego bużańskim. Sprzyjało to rozwojowi grodu, jak i sprawnemu funkcjonowaniu centrum osadniczego w XI-XIII wieku. Do 1756 roku wieś była siedzibą dóbr rodu Kopciów. Opole posiadało w tym okresie cerkiew. W roku 1643 kościół i parafia zostały erygowane (założone) przez Aleksandra Ludwika Kopcia. W XVIII wieku właścicielami Opola zostali Sierakowscy, od których na początku wieku XIX przechodzą do rąk Szlubowskich, następnie w roku 1874 do Zalewskich i w 1880 roku do Zabięły. Dawny ośrodek dworski został całkowicie zniszczony parcelacją dokonana w 1918 roku. Z budynków dworskich pozostała jedynie obora. Drzewostan parku uległ całkowitemu zniszczeniu. Z dawnych zabytków niewiele pozostało. Kościół parafialny p.w. Podwyższenia św. Krzyża został wybudowany w latach 1911-14. Z zabytków budownictwa drewnianego pozostały domy mieszkalne, drewniane, pochodzące z końca XIX wieku.

ŚWIĘTO JAK ŻADNE INNE

Na początku listopada w wyjątkowy sposób myślimy o zmarłych. Tłumy ludzi po obu stronach cmentarnych bram, płonące światła i barwne chryzantemy na grobach - to tradycyjne znaki tego szczególnego święta: Wszystkich Świętych i Dnia Zadusznego.

Pochyleni nad mogiłami wspominaliśmy bliskich, którzy już odeszli. Zadumaliśmy się nad nieuchronnością przemijania.

„Spieszmy się kochać ludzi, bo tak szybko odchodzą...” - pomyślało wielu z nas.

ROZNIKA ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI

W Podedwórzcu trzynastego listopada odbyły się uroczyste obchody rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Uczniowie Szkoły Podstawowej i Gimnazjum udali się pod pomniki upamiętniające walkę narodowowyzwoleńczą. Przedstawiciele Samorządu Uczniowskiego zaciągnęli wartę honorową, przybył poczet sztandarowy, odśpiewano hymn państwowy. Zebrani chwilą ciszy uczcili pamięć wszystkich tych, którzy przyczynili się do odzyskania przez Polskę niepodległości. Delegacje poszczególnych klas złożyły pod pomnikami wiązanek kwiatów. Zapalono znicze. Uczestnicy uroczystości wysłuchali, przygotowane przez Samorząd Uczniowski, okolicznościowe przemówienie, które drukujemy poniżej.

„Za symboliczny moment odzyskania przez Polskę niepodległości przyjmuje się dzień 11 listopada.

Po 123 latach niewoli Polska odrodziła się w nowych granicach, z własnymi ośrodkami władzy i własną symboliką. Zadziwiła tym wszystkich ówczesnych obserwatorów sceny politycznej.

Warunków sprzyjających odzyskaniu niepodległości można wymienić kilka:

- *po pierwsze, Niemcy przegrały wojnę, nie mogły więc przeciwdziałać niepodległościowym poczynaniom Polaków,*
- *po drugie, Rosja pogrążyła się w wojnie domowej co uniemożliwiło jej integrowanie w sprawę Polski,*
- *po trzecie, cesarstwo Austro-Węgier rozpadło się.*

- po czwarte, mocarstwa zachodnie popierały sprawę polską, widząc, że Polska niepodległa może być przeszkodą dla rozpowszechniającego się bolszewizmu,
- po piąte, ukazało się wiele aktów prawnych stawiających sprawę polską na forum międzynarodowym np. Akt 5 listopada, 13 punkt orędzia prezydenta USA Wilsona,
- po szóste, Polacy sami potrafili upomnieć się o swoją państwowość, powstała elita polityczna z Piłsudskim, Dmowskim i Paderewskim na czele.

Pamiętajmy, że Polacy z trzech zaborów, jako obywatele wojujących ze sobą państw, byli po prostu zmuszeni występować przeciwko sobie. Był to wielki dramat. Na szczęście, w końcowym efekcie Polacy wykorzystali własnym wysiłkiem organizacyjnym i zbrojnym wszystkie okoliczności tworząc niepodległe państwo polskie”.

TO JUŻ SIÓDMY RAZ!

Po uroczystościach pod pomnikami rozegrano VII Bieg Niepodległości. Wzięło w nim łącznie udział ponad dwustu uczniów Szkoły Podstawowej i Gimnazjum dzielnie wspomaganych przez przedszkolaków.

KONKURS „Z KART HISTORII” -

ODPOWIEDZI

W poprzednim numerze cytowaliśmy pewne przemówienie. Prosimy o ustalenie kto przemawiał, do kogo, o jakim mieście mówił.

Cytowane przemówienie wygłosił prezydent Warszawy - Stefan Starzyński. Mówił do mieszkańców stolicy. Było to we wrześniu 1939 roku.

BAWIĄC SIĘ GUMOWĄ PIŁKĄ

Wiele zabawek, z którymi dorastaliśmy wykonano z gumy. Co bym począł bez gumki do wycierania? - zastanawia się wielu uczniów. Posłuchajcie...

W dalekiej Azji Południowej i w tajemniczej Amazonii rośnie bardzo

dziwne drzewo: kuczukowiec. Z jego owoców nie robi się jednak gumek do wycierania, kaloszy ani opon samochodowych. Faktem jest jednak, że surowiec, z którego produkuje się te wszystkie przedmioty, pochodzi właśnie z tego drzewa.

Kora kuczukowa ma niezwykle właściwości: kiedy się ją natnie, wypływa z niej biały płyn, lepki i elastyczny - mleko kuczukowe. Wymieszane z wodą i kwasem mrówkowym mleko kuczukowe krzepnie i można je wysłać do fabryk w celu dalszej obróbki.

Z fabryk na sklepowe półki docierają piłki, misie, zajaczkki i wiele innych przedmiotów wykonanych z gumy.

I TY MOŻESZ ZOSTAĆ NAUKOWCEM

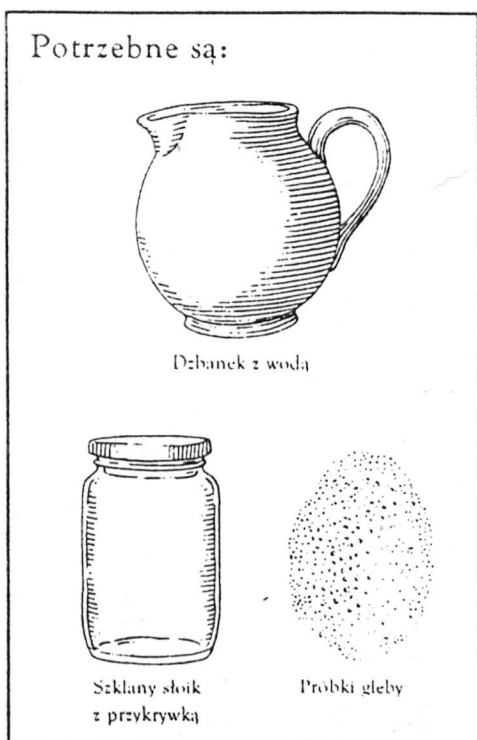
Z czego składa się gleba?

Spróbuj wyobrazić sobie proces powstawania gleby. Czy wiesz, jakie substancje są potrzebne i gdzie można je znaleźć? Otóż gleba jest zbudowana z dwóch podstawowych składników: soli mineralnych i substancji próchnicznych. Sole mineralne pochodzą np. z rozkruszonych skał i występują często w postaci drobnych kamieni lub ziarenek piasku, które zawsze toną w wodzie. Pozostała część gleby to substancje próchniczne, czyli humus, który zazwyczaj pływa po powierzchni wody. Humus powstaje ze szczątków roślinnych i zwierzęcych. Gdy próbkę gleby zmieszamy z wodą, oba składniki rozdzielią się, tworząc odrębne warstwy.

Etapy doświadczenia

1. Przygotuj próbki ziemi zebrane w różnych miejscach, np. w lesie i w ogrodzie. Włóż niewielkie ilości każdej z nich do szklanego słoika.
2. Do każdego słoika dodaj tyle wody, aby przykryła ziemię (dodaj prawie dwa razy więcej wody). Szczelnie go zakręć. Podpisz każdy słoik, żebyś wiedział, z jakiego miejsca pochodzi dana próbka. *(dokończenie na str. 5)*

3. Potrząsaj słoikiem energicznie przez pół minuty. W ten sposób rozdzielisz poszczególne składniki gleby - jedne pływają, inne toną w wodzie.

4. Pozostaw słoik na kilka minut w spokoju. Większość soli mineralnych rozpuści się w wodzie, natomiast substancje próchniczne będą pływać. W ten sposób dowiesz się, która gleba zawiera więcej substancji próchnicznych.

**„Ze Szkolnej Ławy”
Naprawdę warto... Czytać!**

NA FALI WSPOMNIENI

Uczniowie klasy IV w ramach programu edukacyjno - wychowawczego „Wychowanie w kręgach edukacji regionalnej i edukacji ekologicznej” docierali do osób, które pamiętają dawne utwory: przyśpiewki, wiersze, piosenki itp.

Efektom ich dociekań w terenie jest ponowne ukazanie dawnej twórczości.

Poniżej drukujemy wiersz, który Agacie Derewiaka powiedziała Pani Agata Stupak z Rusi.

Serdecznie Pani dziękujemy!

11 LISTOPAD

*Miała Polska biedę z sąsiadami trzema,
Zabrali nam ziemię, krzycząc:
Nie ma Polski, nie ma!
A nasz biedny ród, jeno ścisnął pięści,
jeno czekał takiej chwili, że mu się
poszczęści.
Aż tu huk armatni wstrząsnął całym
krajem. Co to, wojna?
Żli sąsiedzi pobili się wzajem.
Zrywa się nasz dziadek za Polskę
wojować,
Będzie Polska komendancie, jeno nas
poprowadź.
A my wojowali w głodzie, poniewierce,
Bośmy Polsce dali całe nasze serce.
Żołnierskie mogiły drogę nam znaczyły,
Bośmy Polsce dali wszystkie nasze siły
Aż wybiła godzina wygranej,
oczekiwanej od dziada, pradziada,
I nasza Polska zrzuciła kajdany.
w ten dzień 11 listopada.*

* * * * *

W ramach wspomnianego wyżej programu Edyta Borsuk, Ela Władyczuk i Asia Jednous uzyskały od Państwa Józefa i Heleny Kraszewskich oraz Pani Józefy Sidoruk utwory zamieszczane poniżej.

Serdecznie Państwu dziękujemy.

*Niechaj chłop ma ręce zdrowe
Śpiewak tęgi głos,
A uczony mądrą głowę,
A ja wolę mieć nos.*

*Bo w dzisiejszych tarapatkach
Do dzisiejszej walki z losem
Na wierzch wychodzi
Człowiek z dobrym nosem.*

Józef Kraszewski

ŚNIEŻEK

*Pada śnieżek pada,
Dzieciom opowiada,
Że już na zabawie,
Jest cała gromada.*

Józefa Sidoruk

KU-KU-RYKU

Zapiał kogut ku-ku-ryku,
Wstawaj rano mój chłopczyku,
A chłopczyk się ze snu budzi,
Patrzy wiele chodzi ludzi.

Józefa Sidoruk

ŻONA I MAŻ

Na zielonej łące jeleń wodę pije,
Słyszałem nowinę żona męża bije.

Refren: ki-ra-ra-ra- im-tom tom dyru
dyru bom- bom- bom
Żona męża bije

Każę mu paść gęsi jeszcze robić krosna,
Sama się ubrała i do karczmy poszła

Refren: Ki-ra -ra-ra...

I do karczmy poszła
A on pasie gęsi i dzieci pilnuje
A ona sobie tylko spaceruje

Refren: Ki-ra -ra -ra...

Tylko spaceruje

O sąsiedzie kumie kiepska żona u mnie
O sąsiedzie kumie jeszcze gorsza u mnie

Refren: Ki - ra - ra - ra...

Jeszcze gorsza u mnie.

Helena Kraszewska

W PRZYSŁOWIACH DRZEMIE MĄDROŚĆ

Jeszcze nie listopad , a liść liść z drzewa
opadł.

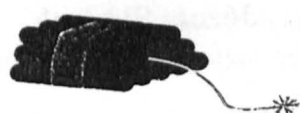
*

W listopadzie grzmi, rolnik dobrze śni.

„BEZPIECZNA DROGA”

W listopadzie na jednym z apeli szkolnych gościł policjant pan Krzysztof Jaszczuk. Przedstawił społeczności szkolnej zasady bezpiecznego użytkowania ciągów komunikacyjnych. A wszystko to po to, aby omijały nas na drogach nieprzyjemne niespodzianki i nieszczęścia często powodowane naszą beztroską i brakiem wyobraźni.

Panu Jaszczukowi serdecznie
dziękujemy.

„Ze Szkolnej Ławy”
– wystrzałowa
gazeta!

KONKURS „Z KART HISTORII”

Podajcie nazwę miejscowości, o której informacje przytaczam niżej.

Niewielka wioska na skraju Puszczy Kampinowskiej. Stała się ona już w pierwszym okresie okupacji symbolem zbrodni hitlerowskich. Egzekucje na leśnej polanie rozpoczęły się w grudniu 1939 roku i trwały do lipca 1941 roku. Rozstrzelano w tym czasie ponad 2000 osób.

Zginął tam min. ks. dr Marceli Nowakowski, publicysta, były poseł na Sejm.

Odpowiedzi składajcie do koleżanki Eli Stupak z klasy V.

OTRZĘSINY

W listopadzie uczniowie przybyli w roku szkolnym 2000/2001 do szkoły w Podedwórzcu uczestniczyli w otrzęsinach. Po „torze przeszkód i niewygód” złożyli przyrzeczenie na wesoło. Należy podkreślić, że nikogo nie obleciał strach, nikt się nie wycofał; każdy potulnie oddawał się wymyślnym „przyjemnością”. Całość imprezy przygotował Samorząd Uczniowski przy dużym zaangażowaniu klasy VI^a.

GEOGRAFICZNA WKŁADKA EDUKACYJNA

Na stronach 3 i 4 zamieszczamy mapy konturowe świata i Ameryki Północnej, które możecie wykorzystać według własnego uznania. My jednak proponujemy, abyście na załączonej mapie świata zaznaczyli na każdym kontynencie:

- ✓ najwyższe szczyty,
- ✓ największe jeziora,

Dodatkowo prosimy o wykorzystanie encyklopedii, słowników i innych źródeł informacji w celu opisanego co najmniej trzech zaznaczonych obiektów geograficznych (szczytów bądź jezior).

Obok mapy Ameryki Północnej zamieściliśmy kontury półwyspów nakreślonych w różnych skalach. Strzałkami należy połączyć półwyspy z odpowiednimi miejscami na mapie.

Prace prosimy składać do koleżanki Marty Kiryczuk z kl. V. Najciekawsze rozwiązania nagrodzimy. Powodzenia!

Opracował Zespół Redakcyjny Samorządu Uczniowskiego: Kasia Banaszczuk, Agata Derewiaka, Sylwia Kisiel, Gosia Miszczuk, Paulina Tymoszek, Edyta Borsuk, Ewelina Jednous, Ela Władyczuk, opiekun SU – Artur Becher